

ZÁRÓDOLGOZAT

Patkós Kira

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Vidékfejlesztési és Fenntartható Gazdaság Intézete

felsőoktatási szakképzés

**Magyarországi kis- és középvállalkozások bemutatása
elméletben és gyakorlatban**

Belső konzulens: Vanó Péter

mesteroktató

**Belső konzulens
tanszéke:**

**Befektetési, Pénzügyi és
Számviteli Tanszék**

Készítette:

Patkós Kira

Gyöngyös

2024

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	2
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	3
2.1. A mikro- kis- és középvállalkozások definíciói	3
2.2. Mikro- kis- és középvállalkozások Magyarországon	5
2.3. A pénzügyi mutatók jelentősége.....	6
2.4. Mérlegképes könyvelői képzés változása.....	9
3. ANYAG ÉS MÓDSZER.....	11
3.1. A vizsgálat körülményei és helyszíne	11
3.2. A vizsgált vállalkozások bemutatása	13
3.3. Az elemzésben használt mutatószámok	14
4. SAJÁT VIZSGÁLAT	16
4.1. Eladósodottsági mutatók elemzése	16
4.2. Likviditási mutatók elemzése	19
4.3. A jövedelmezőségi mutatók elemzése.....	21
4.4. Naturális mutatók	23
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	27
6. ÖSSZEFOGLALÁS	29
7. IRODALOMJEGYZÉK.....	30
8. TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE	31
9. MELLÉKLETEK	32

1. BEVEZETÉS

Magyarországon a társas vállalkozások 98%-a besorolható a mikro- kis- és középvállalkozások valamely kategóriájába. Kategorizálásukat pedig a kis- és középvállalkozásokról, azok fejlődése támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény szabályozza.

Záródolgozatomban ezen vállalkozásokat fogom megvizsgálni, mik azok a törvénybe foglalt pontok, amelyeknek teljesülnie kell ahhoz, hogy egy vállalkozás elnyerje a KKV minősítés valamelyikét. Ezenfelül a pénzügyi elemzésükhöz elengedhetetlen mutatók egyes csoportjait fogom részletesebben is feldolgozni, mely mutatók azok, amelyek mérvadóak a fent meghatározott elemzés szempontjából. Megvizsgálom, melyik mit vetít előre egy vállalkozás pénzügyi helyzetével kapcsolatban.

Azért esett a választásom erre a témára, mert a munkámból adódóan rendszeresen foglalkozom a fentebb említett vállalkozásokkal. Napi szinten végzem az azokhoz köthető feladatokat a könyvelőirodában, ahol jelenleg dolgozom. Feladataim közé tartozik a cégek számláinak könyvelése, valamint a bérszámfejtéséhez szükséges adatokat, jelenléti íveket, táppénzes papírokat kérem meg a vállalkozóktól. Cégünk mérlegképes könyvelőjének segíték az év végi zárásokban, amikhez előkészítem a vállalkozások anyagát.

Annak okán, hogy könyvelőirodában dolgozom, lényegesnek tartom szemléltetni azokat a feladatköröket és előírásokat dolgozatom során, amelyeket teljesíteni és betartani szükséges egy vállalkozási mérlegképes könyvelőnek. 2024. év januárjától a mérlegképes könyvelő képzését szabályozó törvényekben módosítások történtek, ezek kihatással vannak mind a képzés teljesítésére, mind a kreditpontok megszerzésére.

Az általam készített vizsgálatban két olyan középvállalkozást fogok bemutatni, amelyekkel a mindennapokban találkozok, a munkatársaim és én látjuk el ezek könyvviteli feladatait. Belelátunk helyzetük alakulásába, nyomon követjük az azokkal kapcsolatos változásokat, szemmel kísérjük fejlődésüket. Vizsgálatom során elemzem azok tevékenységét a bemutatott pénzügyi mutatószámok segítségével.

Dolgozatom végén pedig az elkészített elemzés eredményeit és az általam ismert információkat alapul véve megfogalmazom azokat a külső és gazdasági tényezőket, amelyek hatással lehetnek a vizsgált vállalkozások eredményeire az elmúlt öt évre vonatkozóan.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

A téma tárgyalása előtt fontosnak tartom témakörhöz tartozó, alapvető, gyakorlatban használt fogalmak áttekintését. A szó, mint vállalkozás, kétértelmű is lehet. Értelmezhetjük vállalkozási tevékenységként, de ugyanakkor érthetjük alatta azt a szervezetet is, ami alatt a vállalkozás működik. A szervezeti értelmezéséhez nem kapcsolódik szükségszerűen a tevékenységi értelmezése, mivel ez egy elvont fogalom. A vállalat olyan szervezet, amely gazdasági tevékenységet folytat profitszerzés céljából. Több olyan tanulmány is készült, amelyek különbséget tesznek a vállalkozások és a vállalatok között. Az említett tanulmányok megmutatták, hogy adódhat olyan szituáció, amikor a vállalkozás ügymenete már akkor elkezdődik, amikor maga a vállalat még nem létezik. Ezen információkból kifolyólag kijelenthető, hogy nem irányulhat a csupán formálisan működő, vagy megalakuló szervezetekre a vállalkozási tevékenység támogatása, élénkítése és fejlesztése sem. (Kállay - Imreh, 2004)

A kis – és középvállalkozásokról szóló dokumentumokban, például a KSH közleményiben az egyéni vállalkozókra, a szövetkezetekre és a gazdasági társaságokra is gyűjtőfogalomként használják a „vállalkozás” szót. Azokat a szervezeteket tekintjük vállalkozásnak, amik a jövedelemtermelést fő tevékenységként elsődlegesen a piaci közegben bonyolítják le. Ebből adódóan a nem vállalkozások közé soroljuk a nonprofit szervezetet és a költségvetési szervet. Az egyéni vállalkozókat, a betéti társaságokat, a közös vállalatokat, a korlátolt felelősségű társaságokat, a részvénytársaságokat, a szövetkezeteket, és a közkereseti társaságokat tekintjük vállalkozásnak a magyar gyakorlatban. (Kállay - Imreh, 2004)

A vállalkozó fogalma egy adott személyt jelent, aki vállalkozása alatt, alávetve saját vagyonát meghatározó szerepet vállal az üzletmenet lebonyolításában. Az említett személy tehát a tulajdonos is. A vállalkozás lényeges szereplői még a vállalatvezetők és a menedzserek, annak ellenére is, hogy a befektetett vagyonukkal nem felelnek a döntések kockázatáért. (Kállay - Imreh, 2004)

2.1. A mikro- kis- és középvállalkozások definíciói

Nemzetközi és hazai gyakorlatban is eltérően definiálják a kis – és középvállalkozások fogalmát. Ismernünk kell azokat a kritériumokat, amik által méret szerint kategorizáljuk a vállalkozásokat, hogy mikro-, kis-, közepes vagy nagyvállalatnak minősülnek-e. A legszámottevőbb az 2004. évi XXXIV. törvényben megfogalmazott meghatározás, aminek pontjai a következők:

- Egy vállalkozás kis- és középvállalkozásnak tekinthető, ha az éves nettó árbevétel legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, és a foglalkoztatottak létszáma 250 fő alatti, vagy a mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- Kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, ahol a foglalkoztatottak létszáma nem több, mint 50 fő és a nettó éves árbevétele legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg a mérlegfőösszege.
- Az a kisvállalkozás mikrovállalkozás, amelynek foglalkoztatotti létszáma nem haladja meg a 10 főt, és a nettó árbevétele legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy a mérlegfőösszege 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- Az a vállalkozás nem minősíthető kis – és középvállalkozásnak, amelyben az önkormányzat vagy az állam rendelkezik közvetett vagy közvetlen tulajdoni résszel, és ez– szavazati jog vagy tőke alapján – együttesen vagy külön-külön meghaladja vagy eléri a 25%-ot. (NET.JOGTÁR, 2004)

A következő táblázat összefoglalva szemlélteti azon kritériumokat, amelyek alapján megtörténnek a kis – és középvállalkozások besorolásai.

1. táblázat: KKV-k besorolása

(Forrás: MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR, 2004 nyomán)

KKV besorolás	Létszám (fő)	és	Éves nettó árbevétel (euró)	vagy	Mérlegfőösszeg (euró)
Közép-vállalkozás	< 250	és	≤ 50.000.000	vagy	≤ 43.000.000
Kisvállalkozás	< 50	és	≤ 10.000.000	vagy	≤ 10.000.000
Mikrovállalkozás	< 10	és	≤ 2.000.000	vagy	≤ 2.000.000

Ezen euróban megadott összegek forintra való átszámításakor azt a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által megállapított deviza középárfolyamot szükséges alkalmazni, ami a KKV üzleti évének lezárásakor volt érvényben. Például 2023.12.31-én az érvényes deviza középárfolyam 382,78 Ft/euró volt. Abban az esetben, ha újonnan alapított vállalkozásról van szó, akkor azt a deviza középárfolyamot kell alkalmazni, ami a tárgyévet megelőző év utolsó napján volt érvényes. (MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR, 2004)

A három fent említett gazdasági mutató közül csak kettőnek kell teljesülnie az adott vállalkozásra a KKV besorolása folyamán. Mindenképp teljesülnie kell a foglalkoztatotti létszámra érvényes feltételnek, azonban amiatt, amiért a feltétel vagylagos, elégséges, ha a

vállalkozás csak az egyik feltételt teljesíti a nettó árbevételre vagy a mérlegfőösszegre vonatkozó kritériumok közül. (MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR, 2004)

2.2. Mikro- kis- és középvállalkozások Magyarországon

Hazánk gazdaságát a kis- és középvállalkozások és a multinacionális nagyvállalatok jelenlétének kettőssége jellemzi. Ezen kis- és középvállalkozások versenyképességének megőrzése és növelése kül- és belpiacon egyaránt, valamint megerősítése a cél. A 2020-ban országunkba is betörő COVID19 járvány hatása a gazdaságban is megmutatkozott, annak hatását megérezte a legtöbb kis- és középvállalkozás. A járvány adta megpróbáltatások ellenére is még mindig ezek biztosítják a foglalkoztatás túlnyomó részét. A gazdasági tőke emeléséhez és az értékteremtéshez a vállalkozások már csak szimpla működése is hozzájárul, amellet képesek javítani a hazai gazdasági erőforrások fenntarthatóságán a keretstratégia szerint. Fontos, a lokális termelési rendszereket és a hazai beszállítókat előre sorolni a beszerzések lebonyolításakor, gazdasági kapcsolatok kiépítése során, mert ezek hosszú távon azt eredményezik, hogy a megtermelt és hozzáadott érték nagyobb része a magyar emberek kezében marad. (KSH, 2021)

A hazai társas vállalkozások többsége, mint az Európai Unió tagországaiban, itthon is a kis- és középvállalkozások. Az elmúlt húsz évet vizsgálva, elmondható, hogy a 2000-ben működő társas vállalkozások 98%-át az 50 főnél kevesebb embert foglalkoztató kisvállalkozások tették ki. Ezen fenti százalék 89%-át pedig a 10 főnél kevesebb személyt foglalkoztató mikrovállalkozások adták. A középvállalkozások százalékos arányai a következők: az 50-249 főt foglalkoztatók 2,0%, míg a 250-nél több főt foglalkoztató nagyvállalatok 0,4% volt. Ezek az ezredfordulós adatok 2019-re eltolódtak a következőképpen: a kisvállalkozások aránya 0,8%-kal nőtt, ezzel szemben a középvállalkozásoké 0,7%-kal, a nagyvállalatoké pedig 0,1%-kal csökkent. (KSH, 2021)

2. táblázat: KKV-k számának alakulása Magyarországon

(Forrás: KSH, 2021 alapján)

kisvállalkozás	középvállalkozás	nagyvállalat	év
98	2,0	0,4	2000
98,8	1,3	0,3	2019

2000 és 2012 között a hazai társas vállalkozások száma évről évre emelkedett, ez százalékban 4,6%-os emelkedést jelent. Ezt követően 2020-ig egy folyamatos csökkenés volt tapasztalható,

amit 2021-ben javulás követett a növekedésnek köszönhetően. A társas vállalkozások száma az év végére elérte az 527 ezret, ami 2%-os javulást jelent az előző évhez képest. A kezdeti éveket tekintve, 2000 és 2004 között egy 4-5%-os emelkedés írható le, az ez után bekövetkezett válság hatására a bővülés 3% körüli érték volt. 2008-ban kiugró emelkedés, ami 5,7%-ot jelent, a törvények változásával magyarázható. Hangsúlyos szempont egy vállalkozás elindításánál annak egyszerűsége, a felelősség vállalás mértéke, és a bejegyzéshez szükséges tőke összege is. (KSH, 2021)

2.3. A pénzügyi mutatók jelentősége

Egy vállalkozás pénzügyi helyzetét és annak alakulását egy átfogó elemzés során tudjuk pontosan szemléltetni. Ennek folyamán az adott vállalkozás mérlegét vizsgáljuk, alkalmazva horizontális mutatószámokat és a likviditási mérleget is. (Bíró et al., 2007)

A pénzügyi helyzet átfogó elemzését mutatószámokkal készítjük el. Az elemzés vonatkozhat rövid távra, a mérleget figyelembe véve döntően egy évre, vizsgálva a likviditási mutatók változását és nagyságát, de ugyanakkor hosszabb távra is, amikor az adósságállományt vizsgáljuk. (Bíró et al., 2007)

2.3.1 Az adósságállományra vonatkozó mutatók

Túlnyomóan az egy évet meghaladó hosszú lejáratú tartozások (legyen az hosszú lejáratú kötelezettség, vagy a hátrasorolt kötelezettség) alatt értjük az adósságállományt, mint kifejezést. Az értékelés alapját adhatja az adósság állomány fedezettsége számszerűsítve, emellett az összes tartós forrás, és a hosszú lejáratú idegen forrás is. (Bíró et al., 2007)

2.3.2. Az eladósodás és az eladósodottság

Az előző bekezdésben tárgyalt adósságállomány egy kiindulási pont az eladósodás számszerűsítéséhez. Az eladósodás azt ábrázolja, hogy mekkora mennyiségű eszközre nincs fedezete a saját forrásból a vállalkozásnak. Eszerint az eladósodáson az eszközök és a saját tőke különbségét értjük, ami azonos az adósságállományt megjelenítő kötelezettségekkel. Külföldön csak a hosszú távú kötelezettségeket tekintik eladósodásnak. Ez alól kivételt képez a brit gyakorlat, mivel ott a vállalkozások vizsgálata alatt számolnak rövid távú eladósodást is. A rövid távú eladósodás számolásának során észszerű ezt a számot annak érdekében összevetni a forgóeszközökkel, hogy az eladósodás aránya mekkora mértékű, veszélyt jelent-e a vállalkozásra nézve. A kötelezettségek fejezik ki az adósságállomány nagyságrendjét, míg az eladósodás mértékét az eszközállományok és a saját forrás különbsége írja le. Ezek a számok

abszolút számok, így nem tudják szemléltetni valójában mekkora mértékű az eladósodás. Ahhoz, hogy meg tudjuk állapítani valójában mekkora mérvű az eladósodás, az adósságállomány és az eladósodás forintértékét több tényezővel is össze kell hasonlítani. Ezek a tényezők többek között a követelések, az összes forrás, az összes eszközállomány és a saját tőke is. (Zéman - Béhm, 2016)

2.3.3. A likviditásra vonatkozó mutatók

A likviditási mutató, mint többi mutató is ehhez hasonlóan, a pénzügyi helyzetét írja le egy vállalkozásnak. Megmutatja ki tudja-e fizetni kötelezettségeket, képes-e fenntartani magát. Amikor likviditási mutatókkal elemezzük egy vállalkozás pénzügyi helyzetét, akkor a forgóeszközök értékét és a rövid lejáratú kötelezettségeket vesszük figyelembe. A készpénzt és a készleteket tekintjük többek között forgóeszköznek, a hitelek, beszállítók számlái és a számlák alatt pedig a rövid lejáratú hiteleket értjük. Tehát egy vállalkozás likviditási mutatói azt vetítik előre, eleget tudnak-e tenni a rövid lejáratú kötelezettségeinek az adott forgóeszközei segítségével. Ezzel szemben viszont más eredményt kapunk, ha a likviditási gyorsrátát nézzük. Ez egy olyan mutató, amivel szinte minden esetben számolunk, ha egy cég, vállalkozás pénzügyi helyzetét tanulmányozzuk. Tehát a likviditási gyorsráta esetében a meglévő készletek értékével csökkentett forgóeszközök értékét alkalmazzuk. Ebből adódóan a meglévő készlet alig tekinthető forgóeszköznek, mert azt először el kell adni ahhoz, hogy bele lehessen számítani a mutató értékbe, ezáltal valódi pénzzé kell tenni. Maga a likviditási mutatók között és az említett gyorsráta között nagy a különbség, ezért fontos figyelembe venni, mennyire függ a vállalkozás a felhalmozott készletektől. (BÁV FAKTOR, 2019)

2.3.4. A jövedelmezőségi mutatók

A jövedelmezőség átfogó vizsgálata során valamilyen vetítési alaphoz viszonyítunk egyes eredménykategóriákat. A vállalkozás saját döntése szerint célszerűen kell megválasztani ezeket az eredménykategóriákat és a vetítési alapokat. A jövedelmezőség alakulása és azok befolyásoló tényezői sem írhatók le egy mutató alapján. Egy vállalkozás kiegészítő mellékletében szemléltetni kell a jövedelmezőség alakulását a számviteli törvény szerint, valamint bővebben az üzleti jelentésben is. Ezekhez pedig célszerűen megválasztott mutatókra van szükség. A vizsgálat során a következő eredménykategóriák vehetők figyelembe: (Bíró et al., 2007)

- a mérleg szerinti eredmény,
- értékesítés bruttó eredménye (fedezeti összeg),

- adózott eredmény + fizetett kamatok,
- az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye,
- adózás és kamatfizetés előtti eredmény,
- a bruttó relációs (főpiaci eredmény),
- az adózott eredmény,
- a szokásos vállalkozási eredmény,
- az adózás előtti eredmény.

(Bíró et al., 2007)

Vetítési alapként a nettó árbevétel úgy javasolt alkalmazni, hogy csökkentjük az értékesítéskor fizetendő fogyasztási vagy jövedéki adó egyéb ráfordítások között elszámolt összegével.

Emellett pedig az alkalmazható vetítési alapok a következők:

- az értékesítés nettó árbevétele,
- a saját tőke és a kamatköteles idegen források,
- az értékesítés nettó árbevételének korábbi bevételekkel növelt összege,
- a relációk (főpiacok) szerinti nettó árbevétel,
- a saját tőke összege,
- a vállalkozás átlagos állományi létszáma,
- a lekötött eszközök nettó értéke,
- a személyi jellegű ráfordítások,
- az összes eszközérték,
- a bérköltség.

(Bíró et al., 2007)

A felsorolt eredménykategóriák és vetítési alapok közül természetesen nincs szükség egy elemzés során mindegyikre, csak azokat a mutatókat szükséges számítani, amik rendelkeznek az adott vállalkozás esetében egzakt tartalommal és hasznos információkat közölnek a jövedelmezőség alakulásáról. (Bíró et al., 2007)

A jövedelmezőségi mutatókat hat csoportra tudjuk osztani, amik az alábbiak:

- a) Bruttó jövedelmezőség (átlagos fedezeti hányad)
- b) Árbevétel- (bevétel-) arányos jövedelmezőségi mutatók
- c) Tőke- (vagyon-) arányos jövedelmezőségi mutatók
- d) Előmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók

- e) Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók
- f) Erőforrás-arányos (komplex) jövedelmezőség

(Bíró et al., 2007)

Ezek a mutatószámok azok, amelyek egy pénzügyi elemzés keretein belül alkalmazhatóak. Az általam használt konkrét mutatószámokat részletesebben az Anyag és módszer fejezetben mutatom be.

2.4. Mérlegképes könyvelői képzés változása

A mérlegképes könyvelő feladatköre komplexebb, mint egy könyvelői pozíciót betöltőé. Ezen szakmához nagy felelősség vállalás, de ugyanakkor alkotói szabadság is jár. Feladata többek között a vállalkozások mérlegének és eredménykimutatásának elkészítése, ő tartozik felelősséggel mind a belső mind a külső beszámolási rendszerért is. (ADÓ, 2023)

2024 január 1-től él az a változás, ami kimondja, hogy a mérlegképes könyvelők már nem teljesítenek azzal 2 kreditpontot a 16 kreditpontból, ha megvásárolnak egy szakmai kiadványt. {2000/C. törvény 151. § (4), 178. § (1) d), (5)} (HVG, 2023)

2023. december elején kiadott kormányrendelet alapján a következő változások születtek az adótanácsadói, az okleveles adószakértői és a mérlegképes könyvelői szabályozott szakmák vizsgáztatásával és hatósági képzésével kapcsolatban. A Kormány az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 268. § (1) bekezdés 17a. pontjában kapott felhatalmazás alapján és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 178. § (1) bekezdés i) pontjában foglaltak alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva változtatásokat rendelt el. A rendeletben foglaltak szerinti hatósági képzések első alkalommal 2024. július 1-jétől kezdhetők meg. (KORMÁNY, 2023)

Az okleveles adószakértői, az adótanácsadói és a mérlegképes könyvelői hatósági képzés lebonyolítását és szervezését is csak akkreditált hatósági képző végezheti. (HVG, 2023)

2.4.1. A vállalkozási mérlegképes könyvelő képesítés

Ahhoz, hogy egy személy el tudja kezdeni a vállalkozási mérlegképes könyvelő hatósági képzését rendelkezni kell érettségi képzettséggel. Azon szakemberek, akik ezzel a képesítéssel rendelkeznek önállóan látják el a vállalkozások számvitelével összefüggő feladatokat. Egy vállalkozás számviteli politikáját és a kapcsolódó szabályzatokat állítja össze figyelembe véve annak gazdasági sajátosságait. Rendszeresen vezeti az analitikus nyilvántartásokat, folyamatosan egyeztetni azokat a főkönyvi könyveléssel. Adóbevallásokat készít, könyvel és

kontíroz a hatályos jogszabályoknak megfelelően, amiket számítógépes parancsprogram és informatikai alkalmazások segítségével végez. Beszámolókat készít. Ellátja a gazdálkodó szervezet adófizetési kötelezettségeihez elengedhetetlen elektronikus ügyintézési feladatait. Kezeli, értelmezi és feldolgozza azokat a számviteli és pénzügyi bizonylatokat, szerződéseket és iratanyagokat, amik egy vállalkozásnál keletkeznek. Ismeri az alapvető eljárási szabályokat és ha kell, kapcsolatot tart a hatóságokkal. A különböző ellenőrzési folyamatok lebonyolításában segít, maga is ismeri és érti ezen folyamatok lényegét és célját. Nyitott és ezáltal követi a gazdasági és technikai fejlődéseket, a vállalati folyamatok értelmezésére és számviteli leképzésére is képes. Munkája során végig ügyel az üzleti titok megőrzésére, és az informatikai biztonságra is. (KORMÁNY, 2023)

A szakmai követelmények mérésének módszerét, formáját és időtartamát, valamint a képzés moduljait és azok óraszámát és azok részleteit az 1. melléklet tartalmazza.

A modulok részletesebb szakmai követelményeit annak a szervezetnek a honlapján lehet megtalálni, akik a nyilvántartásba vételt végzik. Ugyanez a szervezet adja ki a központi mérés feladatlapját is. (KORMÁNY, 2023)

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

A következő fejezetben bemutatom a vizsgálat körülményét és helyszínét, a könyvelőirodát, ahol jelenleg dolgozom, valamint a vizsgált két vállalkozást.

3.1. A vizsgálat körülményei és helyszíne

A vizsgálati helyszín a jelenlegi munkahelyem, ahol 2021 októbere óta dolgozom, ami egy könyvelőiroda. Az iroda Heves vármegyében, Gyöngyösön található. A cég főtevékenysége 6920 '08 Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység. A mindennapokban helyi kis és középvállalkozások bérszámfejtését, könyvelését és egyéb adminisztratív feladatait látjuk el. Jelenleg több, mint 100 vállalkozásért felelünk, ebből a legtöbb Korlátolt felelősségű társaság formájában működik, de találhatóak köztük Betéti társaságok, valamint alapítványok és civil szervezetek civil szervezetek is.

Munkaköri leírásom az alábbi feladatokat tartalmazza:

- 1) Bejövő és kimenő számlák rögzítése
- 2) Bank – bevételi pénztárbizonylatok könyvelése
- 3) Szállítók – vevők egyeztetése
- 4) bevételek előkészítése
- 5) Kapcsolattartás az ügyfelekkel

A továbbiakban pedig ezeket, az általam végzett feladatokat fogom részletesebben is kifejteni.

1. Irodánk a Forint-soft által kifejlesztett programját és egyéb kiegészítő programjait használja könyvelésre. Ezen programok segítségével lehetővé vált az elmúlt egy évben, hogy a NAV-hoz beérkező, a vállalkozás adószámára kiállított bejövő és kimenő számlákat xml fájlok segítségével be tudjuk emelni a könyvelőprogramba. A kis és középvállalkozások havi, negyedéves, és éves rendszerességgel juttatják el irodánk számára az általuk kibocsájtott és hozzájuk beérkező számlákat, bankkivonatokat. Ezekkel több feladatot is szükséges ellátni. Adózási formának megfelelően ezeket az adatokat rögzíthetjük egyszeres és kettős könyvvitelű rendszerben. Külön kezeljük a készpénzes és az utalásos pénzügyi teljesítésű számlákat. A bejövő készpénzes számlákat a 3-as naplóba, míg az utalásos számlákat a 6-os naplóba, a kimenő számlákat pedig a 3-as és az 5-ös naplóba is rögzítjük szintén a figyelembe véve a fizetés módját. A már fent említett módszert alkalmazva a nagyobb vállalkozások számláit egyszerűbben és gyorsabban fel tudom dolgozni, mint manuálisan. Természetesen ettől

függetlenül az új szállítókat és vevőket egyesével kell rögzítenünk név és kód szerint. Lefűzésük, rendszerezésük során is ezeket a pontokat követve haladok.

2. Az előző módszertől eltérően, a bankszámlakivonatokat még nem tudja a rendszer teljes részletességgel átvenni a programba, ezért azt sokkal egyszerűbb manuális úton lekönyvelni. A vállalkozás bankszámlaszámára érkező, és kimenő összegek jelennek meg. Ezeket figyelembe véve egyenlítem ki a számlákat. Ezek mellett elengedhetetlen feladat a vállalkozás, vállalkozó által elutalt járulékokat rögzíteni. Ilyenek például a személyi jövedelemadó, a szociális hozzájárulási adó, az egyszerűsített foglalkoztatás után fizetendő összegek, az ÁFA pénzügyi teljesítése, a kisvállalkozási adó, a cégaadó, és a társasági adó is. A bankszámlakivonatok mellett többen állítanak ki bevételi pénztárbizonylatokat, amiket nagy odafigyeléssel szintén rögzítenem kell a könyvelésben.

3. A könyvelés során nagyon fontos, hogy minden pontosan, precízen legyen rögzítve. A hibák elkerülése érdekében többször is sort keríték a vevő és szállító oldalainak egyeztetésére. Ezenél figyelembe kell venni a kiegyenlítéseket, mind bankszámlakivonatokat, mind pedig a bevételi pénztárbizonylatokat. A szállítók év végén egyenlegközlőket küldenek ki a partnereiknek, amiket közös egyeztetés alapján fogok elfogadni. Ehhez is elengedhetetlen, hogy a két oldal egyezzen.

4. A májusi bevallások időszakában feszített tempóban dolgozunk az irodában, mivel a havi bevallások és bérek mellett minden, társaságiadó bevalláshoz szükséges feladatot el kell végzenünk. Ezekben a feladatokban nyújtok segítséget a mérlegképes könyvelőnek. Összeállítom a számára szükséges dokumentumokat, megbizonyosodok róla, minden rögzítésre került-e, minden egyezik-e, akár bankszámlakivonat, akár vevő és szállító oldalairól beszélünk.

5. Számunkra fontos, hogyha az ügyfeleknek kérdései, problémái vannak, azokat a legördülékenyebben tudjuk megoldani és megválaszolni. Nálunk a kapcsolattartás telefonon, e-mailben és személyesen is zajlik. Előre egyeztetett időpontban fogadjuk az ügyfeleket, ahol megbeszéljük az adott kérdéseiket. Több cég e-mailben küld számunkra szükséges adatokat, információkat. Ilyen formában érkeznek be hozzánk számlák és bankkivonatok is. Magam is több vállalkozással tartom a kapcsolatot, válaszolok a felmerülő kérdéseikre, ha egy számlával kapcsolatban kérnek segítséget, de sokszor én is keresem őket, ha nekem van olyan kérdésem, amikre csak ők tudnak válaszolni.

Ezen feladatok elvégzése tartozik az én munkaörömbem, és az ezekhez tartozó több, apró kiegészítés is. Mivel minden feladat többrétű és összetett, így ehhez nagy odafigyelés és napra kész tudás szükséges. Ahhoz, hogy ez számomra a jövőben még hatékonyabban működjön, az

ezekhez szükséges tudást is el kell sajátítanom. Ezért is jelentkeztem 2022-ben a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem gyöngyösi pénzügy és számvitel képzésére, hogy levelezős tagozaton el tudjam végezni azt, és ezáltal megszerezsem a munkámhoz szükséges tudást, amit a későbbiekben természetesen bővíteni is szeretnék még.

3.2. A vizsgált vállalkozások bemutatása

A záródolgozatom ezen fejezetében az általam kiválasztott két vállalkozást fogom elemezni. Ezzel a két céggel a munkám során találkoztam már, többször is rögzítettem többek között szállítói számláikat, bankkivonataikon szereplő tranzakcióikat. Ezek mellett a májusi bevallások időszakában is több olyan feladatot bízott rám a mérlegképes könyvelő végzettséggel rendelkező főnököm, amivel az ő munkáját tudtam segíteni a zárások során. Mindkét vállalkozás besorolható a kis- és középvállalkozások kategóriáinak egyikébe, mindkettőre korlátolt felelősségű társaságként (Kft) működik. A következőkben ezt a két vállalatot fogom részletesebben bemutatni, kiemelni mérlegeik és eredménykimutatásaik egyes kiemelkedőbb, működésük szempontjából lényeges sorait, majd a jelentősebb mutatószámokat felhasználva elemezni a pénzügyi helyzetüket az elmúlt 5 évre vonatkozóan.

Az első cég, amit választottam, Közép-Kelet Magyarországon, Heves vármegyében működik 2003. szeptember 3-a óta. A gazdasági ágazatok közül a kereskedelmi iparágba tartozik. Kezdetben kisvállalkozásként kezdte meg tevékenységét, épületgépészeti cikkek értékesítésével. Az évek alatt folyamatosan bővítették kínálatuk, egyre szélesebb skálán szereztek be épületgépészeti termékeket. A kezdeti kisvállalkozás jelenleg már számos épülettel rendelkezik, amelyek közül egyik tűzép telepként üzemel, egyben fürdőszobai szaloncikkeket állítanak ki és árusítanak, de ezek mellett lehetőség van a víz, gáz-, fűtés-, és légkondicionáló-szereléshez szükséges kiegészítők megvásárlására is. Napjainkban fő tevékenysége a 4752'08 vasáru-, festék-, üveg-kiskereskedelem, de ezen felül cégkivonatában szerepel például a 4673'08 fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelem, illetve a 4674'08 fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme, valamint mind azok a tevékenységek, amik lehetővé teszik a vállalkozás számára azt, hogy épületgépészeti kis-, és nagykereskedelem lehessen. (E-Cégjegyzék, 2022)

A második cég is egy Közép-Kelet magyarországi vállalkozás, ami az előzővel megegyezően Heves vármegyében kezdte meg működését, ami a mai napig tart. A tárolt cégkivonat alapján 2006. május 24-én alakult és azóta is a feldolgozóiparban tevékenykedik, szarvasmarha vágóhídként üzemel. Ezen iparágon belül húsipari tevékenységet folytat. Főtevékenységként a 1011'08 húsfeldolgozás, - tartósítás szerepel. Ahhoz, hogy a vállalkozás az általa eltervezett

nagyságrendben tudjon húst értékesíteni és feldolgozni, további tevékenységekre volt szüksége az idők során. A húsfeldolgozás hosszas folyamat, ami több munkafolyamatot foglal magába. Épp ezért, a feldolgozás mellett szükségszerű készterméket is értékesíteni, amit a vállalkozás számára a 4632'08 hús-, húskészítmény nagykereskedelme, és a 4722'08 hús-, húsáru kiskereskedelme tevékenységek megléte tudnak biztosítani. Mindezek által elmondható, hogy a vállalkozás fejlődött annyit az évek során, hogy napjainkban exportra is termel, valamint számos itthon is működő franchise vállalat számára is biztosítja a kiváló minőségű alapanyagot. Ez természetesen köszönhető annak is, hogy a vállalkozó nyitott a feldolgozóiparban megjelenő korszerű technológiák alkalmazására, meglévő berendezéseik, gépállományának korszerűsítésére. (E-cégjegyzék, 2024)

3.3. Az elemzésben használt mutatószámok

A vizsgálatomhoz a pénzügyi mutatók csoportjai közül hármat emeltem ki, amelyek egyes mutatói segítségével elemezni fogom a fent említett két vállalkozás pénzügyi helyzetét. Az említett három csoportok a következők: a likviditás, az eladósodottság és a jövedelmezőség. Az általam használt mutatószámok képleteit a 2.sz melléklet tartalmazza, melyeket Bíró és munkatársai (2007) valamint Zéman és Béhm (2016) munkásságából emeltem ki.

Elsősorban az adósságállományt és az eladósodást leíró mutatókat fogom szemléltetni.

Adósságállomány aránya: Ezzel a mutatóval szemléltetni lehet az összes tartós forrás és az adósságállomány egymáshoz mért viszonyát. Abban az esetben, ha ez a mutató növekedésnek indul, számolni kell annak a kockázatával, hogy likviditási nehézségek adódhatnak a közel jövőben.

Saját tőke aránya: Ezen mutató minősítési szempontból megegyező az előzőben leírtakkal, azonos értékelési lehetőséget biztosít az adósságállomány értékelése során.

Idegen tőke aránya: Ez a mutató az összes idegen tőkét, tehát összes kötelezettséget viszonyítja a saját tőkéhez százalékban megadva. Minél nagyobb ez a szám, annál nagyobb az eladósodottság mértéke.

Eladósodottsági mutató: Ezen képlet segítségével meg tudjuk állapítani az idegen forrásoknak az összes eszközhöz viszonyított arányát. Mivel a mérlegben az összes eszköz és az összes forrás is megegyezik, így a nevezőben állhat az összes forrás is. Ez az eredmény akkor kedvező, ha 50 és 60% között van, előnytelen a helyzet akkor, ha ez 100% vagy azt meghaladja. Beszélhetünk kiugróan magas értékről is, ami akkor lehetséges, ha az idegen forrás a többszörösét teszi ki a saját forrásnak.

A rövid távú likviditásra vonatkozó mutatókat az alábbiakban fogom bemutatni, leírni az azokra jellemzőket. Tehát a likvid eszközök és a rövid távú kötelezettségek összehasonlítása alatt értjük a likviditási helyzet értékelését.

Likviditási mutató: Ez a leggyakrabban használt mutató, ami azt ábrázolja, azok a likvid eszközök értéke, amik forgóeszközöknek vannak tekintve, hányszorosa az éven belül esedékes kötelezettségeknek.

Likviditási gyorsráta: A pénzügyi elemzésekben ez is gyakran használt mutató, ennek számításakor a legkevésbé likvidnek tekintett készletek értékét elhagyjuk a forgóeszközök közül.

Ezen két mutató kiszámítása után megállapítható, mennyire minősül az adott vállalkozás fizetőképességnek. Ha a vizsgált likvid eszközök nagysága meghaladja a rövid lejáratú kötelezettségek értékét, akkor kijelenthető, hogy fizetőképesség. Minél nagyobb méreteket vesznek fel ezek az arányszámok, annál stabilabb a fizetőképesség. A felsorolt mutatók mellett lehetséges további likviditási mutatókat is létre hozni attól függően, mi található a hányados számlálójában. Ilyen a pénzeszköz-likviditási mutatója is, ami azt mutatja meg az elemzés alatt, hogy a vállalkozás milyen mértékben tudna eleget tenni a rövid távú kötelezettségeinek.

Pénzeszköz-likviditás: Ezeken felül, a likviditási helyzet értékelésére a nettó forgó tőke nagysága is alkalmas, mivel az a rövid lejáratú kötelezettségek nagyságrendjén felüli lehetséges szabad likvid eszközökként értelmezhetők.

A jövedelmezőségi mutatók több csoportba sorolhatók, eltérő szempontok alapján. Ezek közül a mutatók közül fogok néhányat ismertetni ebben a bekezdésben.

Bruttó jövedelmezőség (átlagos fedezeti hányad) (ROS): Ez a mutató leginkább a vállalkozáson belül számottevő. Mutatkozhat ez a százalék ígéretesnek, miközben az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény csak szerény mértéket ír le. Ez akkor alakulhat ki, amikor a közvetett költségek aránya magas.

Tőkearányos adózott eredmény: A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók közül a ROE (saját tőkére jutó adózott eredmény) mutatót emelném ki, ez a saját tőke jövedelmezőségét fejezi ki.

Eszközmegtérülési mutató (ROI): Az eszközmegtérülési mutató prezentálja, hogy mekkora az adózott eredmény aránya a befektetett eszközre vetítve. Jelen mutatót az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók közé soroljuk.

ROA: Ezen mutatót szintén az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók csoportjába helyezzük el. Megmutatja, mekkora az eszközök jövedelemtermelő képessége.

4. SAJÁT VIZSGÁLAT

Az előző fejezetben az általam választott két cég tevékenységének, működésének szemléltetése, illetve azok pénzügyi elemzéshez szükséges mutatók leírása valósult meg. Ezek mellett pedig betekintést nyújtottam a munkahelyemen elvégzendő feladataim jelentős részébe, ami a vizsgálati hely ismertetése szempontjából volt releváns.

A titoktartás megléte miatt a két vállalkozás valódi nevei helyett két megkülönböztető jelzést fogok rájuk használni a továbbiakban, az elemzés alatt, ami következtet a tevékenységükre is. Az épületgépészeti kis- és nagykereskedelemmel foglalkozó cég az „É” jelzést, míg a húsipari vállalkozás a „H” jelzést viseli.

A továbbiakban a felsorolt mutatók segítségével szemléltetni fogom mindkét cég az elmúlt öt évre vonatkozóan.

4.1. Eladósodottsági mutatók elemzése

Ebben a pontban a két vállalkozás adósságállományára és eladósodottsági mértékének kifejezésére használandó mutatókat fogom vizsgálni

3. táblázat: Az adósságállomány arányának alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Adósságállomány aránya	36,3	11,4	25,5	11,1	28,9	11,7	37,9	16,3	41,9	22,0

Az „É” vállalkozás elmúlt öt évében több beruházást is végre hajtott, ebben az időszakban alakult meg a tűzép telephelye is. Ezt feltöltötte készlettel, amit forgóeszköz hitelből biztosított. Tárgyi eszközeit fejlesztette, építő ipari munkagépeket vásárolt, hogy ezekkel a jövőben szolgáltatást tudjon nyújtani.

A „H” vállalkozás vizsgált évei közül az utóbbi két évben nőtt az adósságállomány aránya, mivel fejlesztéseket, beruházásokat hajtott végre a húsipar területén, valamint kapcsolt vállalkozás adott számára kölcsönt beruházásra, emiatt emelkedett az adósságállománya.

4. táblázat: A saját tőke arányának alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Saját tőke aránya	60,411	87,712	70,558	88,293	67,791	87,251	60,100	83,070	55,056	77,345

Az „É” vállalkozás 2021-ben megkezdte a beruházási projektet, év közepén a beruházási hitelt előre folyósították.

A „H” vállalkozás saját tőke aránya osztalék kifizetés miatt csökkent a vizsgált években.

5. táblázat: Az idegen tőke arányának alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Idegen tőke aránya	56,9	12,8	34,2	12,5	40,7	13,2	61,1	19,4	72,2	28,2

Forrás: saját szerkesztés Az „É” vállalkozás 2021-ben kapta meg a beruházási hitelét, majd 2022-ben további hitelt folyósítottak számára, ami nagyobb összeg volt, mint amit az előző évben kapott.

A „H” vállalkozás idegen tőke aránya 2021-ben és 2022-ben nőtt az előző évekhez képest, mivel 2020-as évi mérleghez viszonyítva majdnem triplájára nőtt a szállítókból adódó kötelezettségek összege. Ezek a szállítók biztosítják az alapanyagot a vállalkozás részére.

6. táblázat: Az eladósodottsági mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

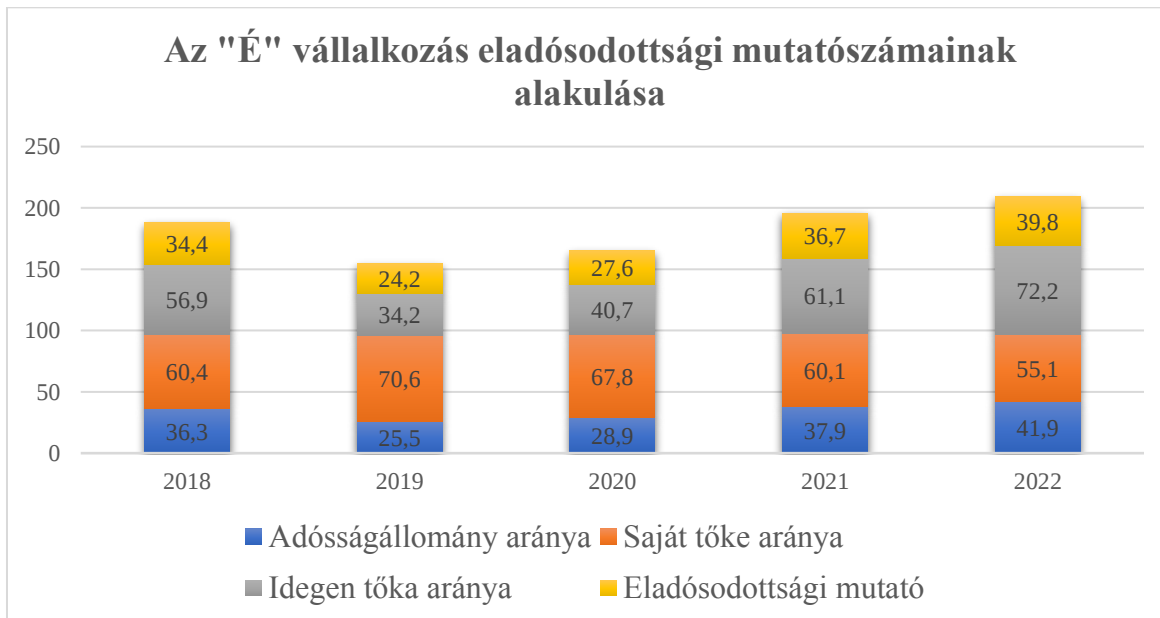
év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Eladósodottsági mutató	34,428	11,25	24,15	11,03	27,60	11,51	36,72	16,13	39,76	21,83

Az „É” vállalkozás eladósodottsági mutatója az idegen tőke aránya miatt nőtt, mivel több beruházásra is igényelt hitelt.

A „H” vállalkozásnak a kapcsolt vállalkozástól kapott kölcsön miatt emelkedtek a kötelezettségei.

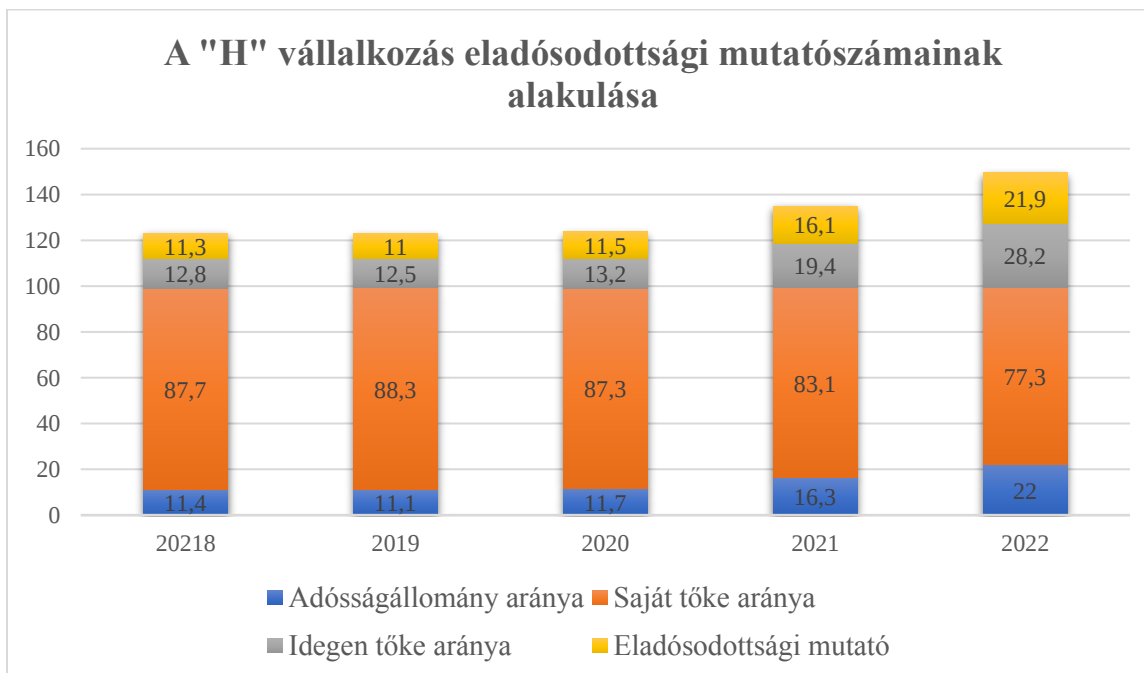
1. ábra: Az „É” vállalkozás eladósodottsági mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

2. ábra: A „H” vállalkozás eladósodottsági mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

4.2. Likviditási mutatók elemzése

Ebben a pontban a likviditási mutatók használatával fogom elemezni a két vállalkozás pénzügyi helyzetét.

7. táblázat: A likviditási mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018		2019		2020		2021		2022	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Likviditási mutató	2,833	11,33	4,09	10,15	3,70	8,68	2,26	5,55	2,32	3,93

Az „É” vállalkozás forgóeszközei minden évben hasonlóképp alakulnak, hasonló mértékű a vevőállománya a mérlegiben. Pénzeszközeiben is hasonló arány volt a vizsgált évek végén.

A „H” vállalkozás 2019 és 2020-as éveiben tapasztalható változás annak köszönhető, hogy készletei csökkentek, a vevő állományban növekedés volt tapasztalható, ezek mellett pedig növekedett a pénzkészlete az árfolyam miatt. A szállítói kötelezettségek növekedtek.

8. táblázat: A likviditási gyorsráta alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018		2019		2020		2021		2022	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Likviditási gyorsráta	1,190	10,623	1,566	8,149	1,517	7,412	0,892	5,273	0,928	3,702

Az „É” vállalkozás likviditási gyorsrátája a vizsgált években csökkenést mutat. Magyarországon a világ bank a 0,7-es értéket tartja elfogadhatónak, a vállalkozás értéke megfelel ennek a számnak.

A „H” vállalkozás mutatójában a vevőállomány csökkenése okozta a változást. A diagrammból megállapítható, hogy a „H” vállalkozás stabilabb fizetőképességgel rendelkezik, mint az „É” vállalkozás, attól függetlenül, hogy évről évre csökkent a mutató arányszáma.

9. táblázat: A pénzeszköz – likviditás alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

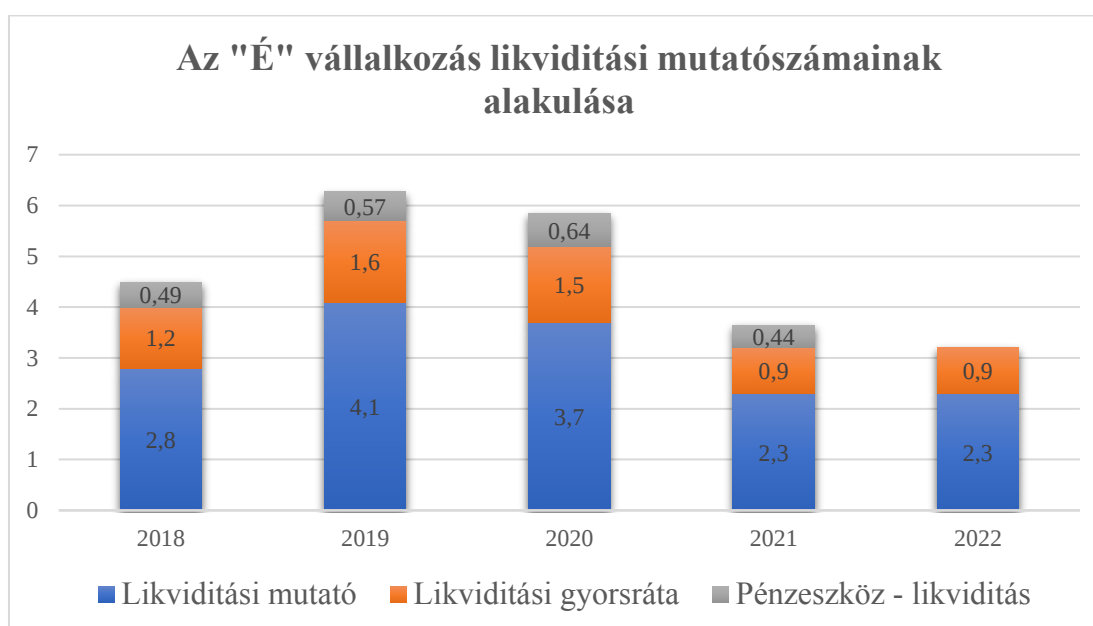
év	2018		2019		2020		2021		2022	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
Pénzeszköz-likviditás	0,493	5,986	0,563	3,719	0,644	3,854	0,441	3,885	0,880	2,136

Az „É” vállalkozás vizsgált 2022-es évében azért nőtt a mutató arányszáma, mert csökkent a pénzeszköze, értékpapírba fektetett be, ami nem számít bele a pénzeszközökbe.

A „H” vállalkozás pénzeszközét az évek alatt kivett osztalékok csökkentették.

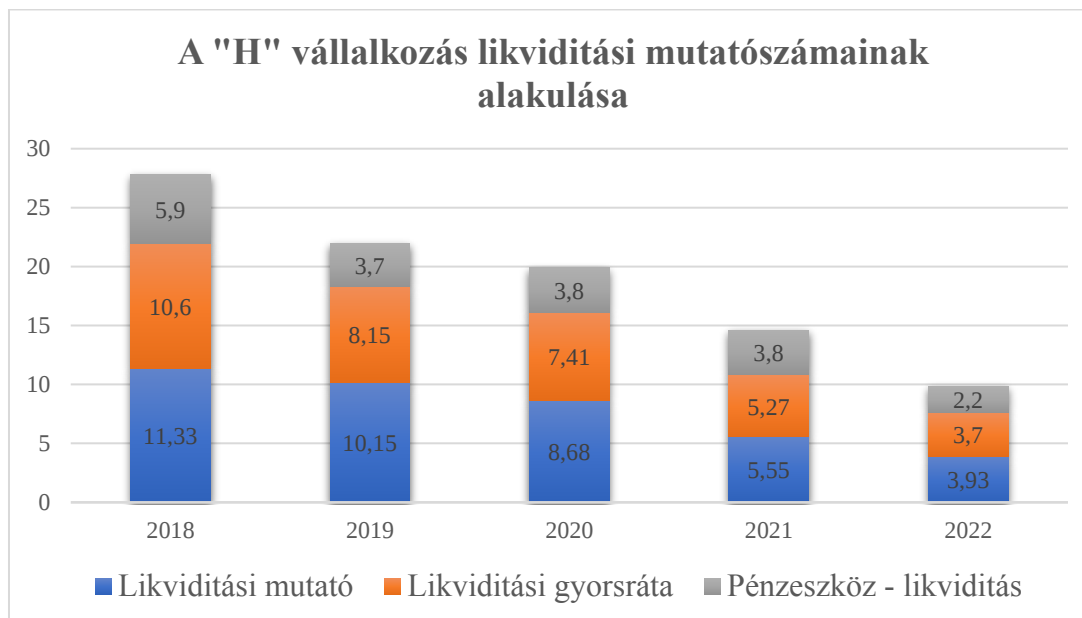
3. ábra: Az „É” vállalkozás likviditási mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

4. ábra: A „H” vállalkozás likviditási mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

4.3. A jövedelmezőségi mutatók elemzése

A következő pontban a finansziális elemzés szempontjából a leglényegesebb mutatókat alkalmazva mutatom be a két vállalkozás eredményeinek változását.

10. táblázat: A ROE mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
ROE	18,6	10,7	16,0	7,4	10,7	11,6	11,6	20,9	13,5	31,7

Az „É” vállalkozás 2020 évében csökkent a nyeresége az előző évhez képest, ezért látható itt a legnagyobb különbség a kétérték között.

A „H” vállalkozás 2022 évében a nyereség nőtt, ezért írható le egy nagy fokú növekedés a diagramm alapján a 2021 évhez képest.

11. táblázat: A ROI mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
ROI	28,5	38,1	29,5	23,0	18,8	39,5	20,4	93,3	200,0	149,1

Az „É” vállalkozás 2022 évi eredménye a beruházása miatt emelkedett meg ugrásszerűen.

A „H” vállalkozás is több beruházást hajtott végre, ami a befektetett eszközök növekedését eredményezte, az említett két évben ezzel párhuzamosan a vállalat nyeresége is nőtt.

12. táblázat: A ROA mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
ROA	11,2	9,4	11,3	6,5	7,3	10,2	7,0	17,4	7,5	24,5

Az „É” vállalkozás ROA mutatójában tapasztalható csökkenés a 2020 évben azzal magyarázható, hogy a vállalat nyeresége az előző év értékéhez képest csökkent. A beruházás eredménye, hogy nőtt a tárgyi eszköze. Pénzeszköze is növekedett.

A „H” vállalkozás értékei a 2021, 2022 években voltak kimagaslóak, ami a nyereség közel 50%-os növekedésével, valamint a megnövekedett pénzeszköze és a követelések arányával magyarázható meg.

13. táblázat: A ROS mutató alakulása

(Forrás: A két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása nyomán)

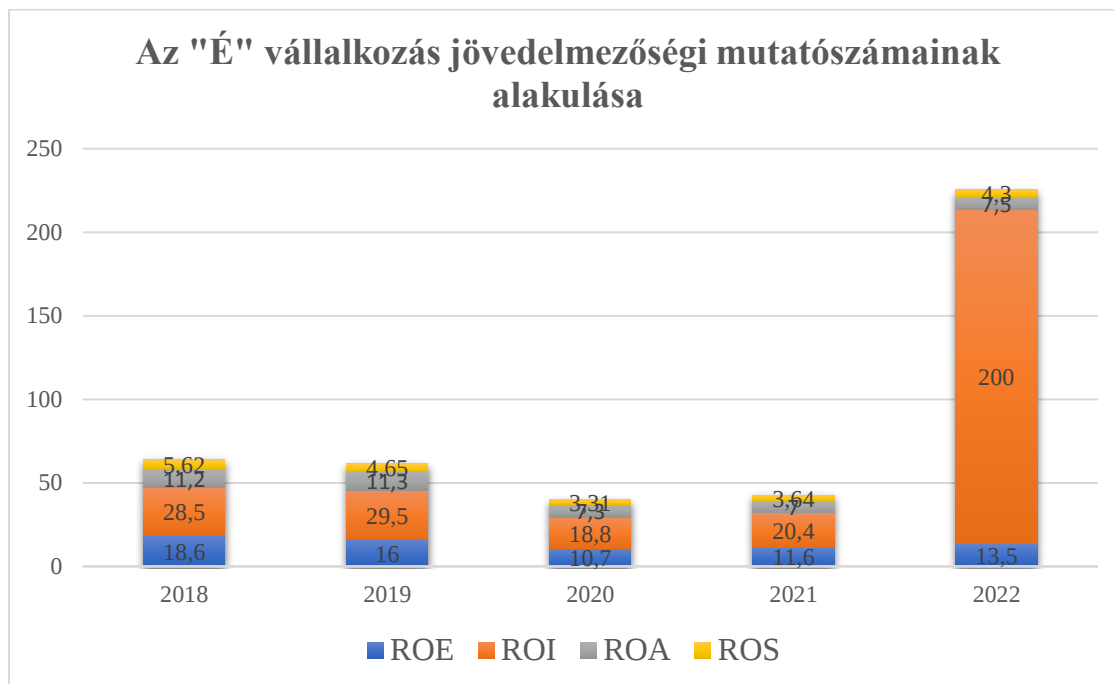
év	2018 %		2019 %		2020 %		2021 %		2022 %	
Vállalkozás	É	H	É	H	É	H	É	H	É	H
ROS	5,624	14,357	4,646	9,732	3,314	15,343	3,636	15,186	4,297	17,075

Az „É” vállalkozás vizsgált éveit tekintve nem volt jelentős változás az eredményeiben, a 2020 évi bevétele csökkent, viszont költségei növekedtek, többek között a bérköltség növekedése miatt. Ez ebben az évben az eredmény csökkenését eredményezte.

A „H” vállalkozás 2019 évi értékei azért mutat kevesebbet az vizsgált évekhez képest, mert ebben az évben csökken leginkább a nyeresége.

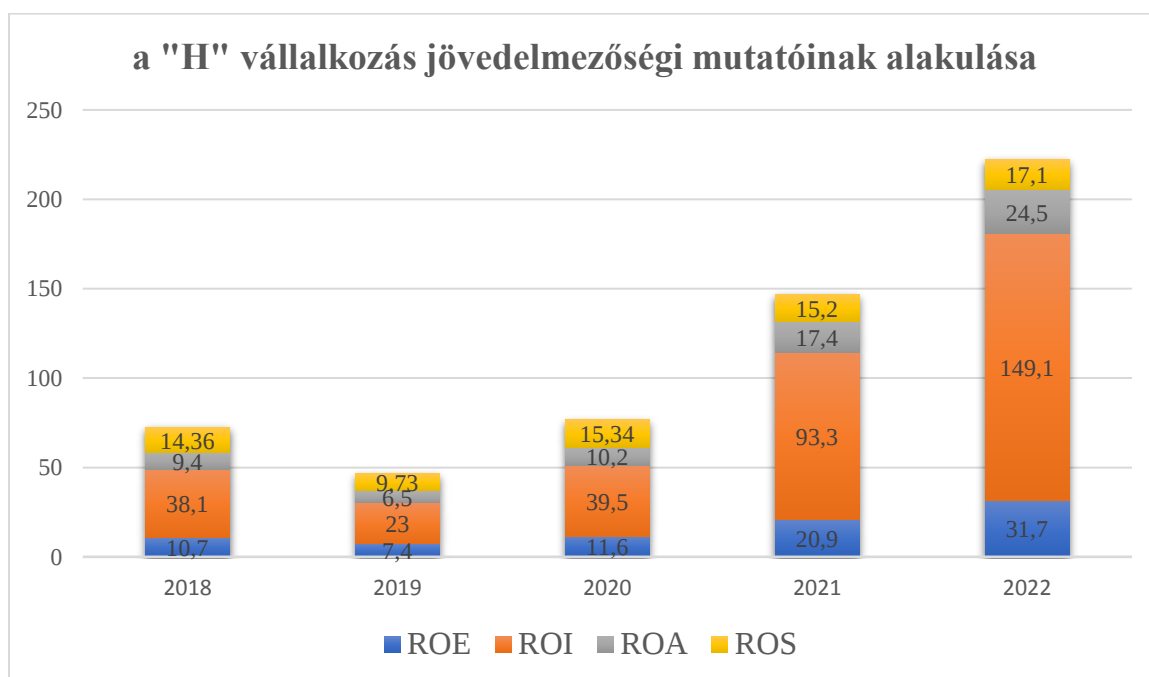
5. ábra: Az „É” vállalkozás jövedelmezőségi mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

6. ábra: A "H" vállalkozás jövedelmezőségi mutatószámainak alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a két vállalkozás mérlege és eredménykimutatása alapján)

4.4. Naturális mutatók

Az utolsó pontban a két vállalkozás mérlegeiből kiemelt adatokat fogom elemezni az elmúlt öt lezárt évre vonatkozóan. Ezek az adatok naturális mutatók formájában is értelmezhetők egy elemzés során.

14. táblázat: A „H” vállalkozás forgóeszközeinek alakulása

(Forrás: A „H” vállalkozás mérlege nyomán)

a forgóeszközök naturális mutatója öt évre vonatkozva				
„H” vállalkozás				
2018	2019	2020	2021	2022
1 399 654	1 253 051	1 487 159	2 066 568	2 862 990

Pénznem: HUF

Pénzegység: ezer

A „H” vállalkozás forgóeszközeinek folyamatos növekedését a bevétel növekedése okozza, A 2022 évi bevétele duplája volt az előző évnél

15. táblázat: A „H” vállalkozás tárgyi eszközeinek alakulása

(Forrás: A „H” vállalkozás mérlege nyomán)

a tárgyi eszközök naturális mutatója öt évre vonatkoztatva				
„H” vállalkozás				
2018	2019	2020	2021	2022
459 244	499 242	515 753	473 160	563 793

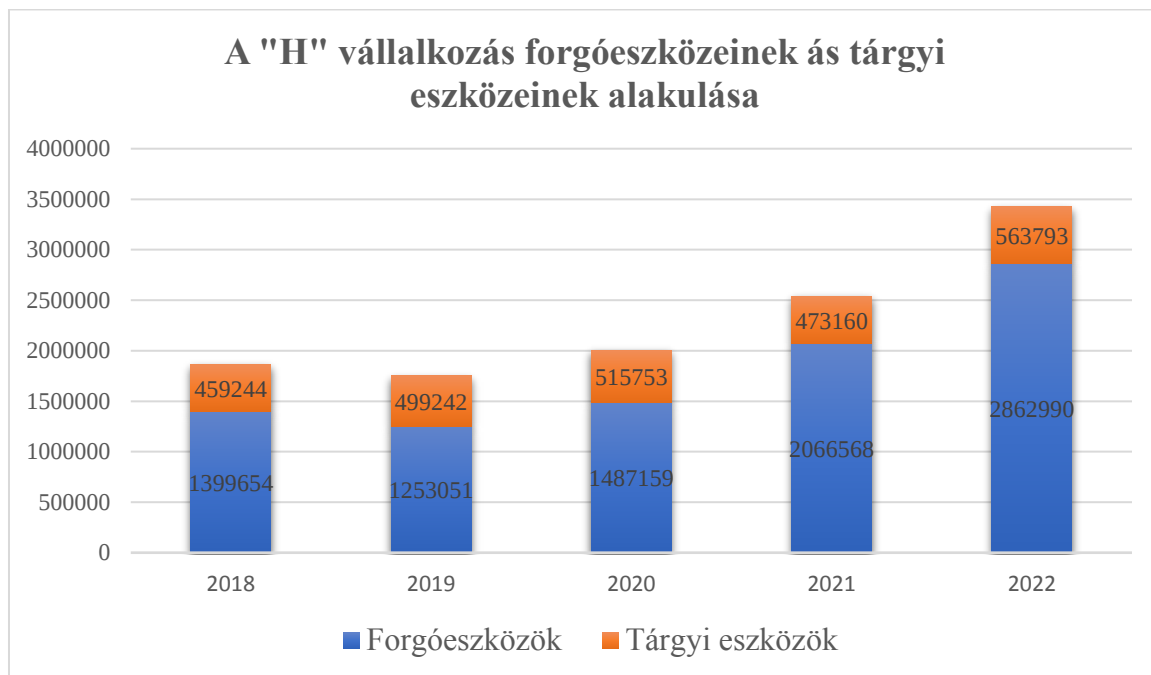
Pénznem: HUF

Pénzegység: ezer

A „H” vállalkozás az energia árak emelkedése miatt napeleemes rendszer beruházást hajtott végre a 2022 évben.

7. ábra: A „H” vállalkozás forgóeszközeinek és tárgyi eszközeinek alakulása

(Forrás: A „H” vállalkozás mérlege alapján)

16. táblázat: Az „É” vállalkozás készleteinek alakulása

(Forrás: Az „É” vállalkozás mérlege nyomán)

a készletek természetes mutatója öt évre vonatkoztatva				
„É” vállalkozás				
2018	2019	2020	2021	2022
385 723	423 520	465 112	615 421	745 420

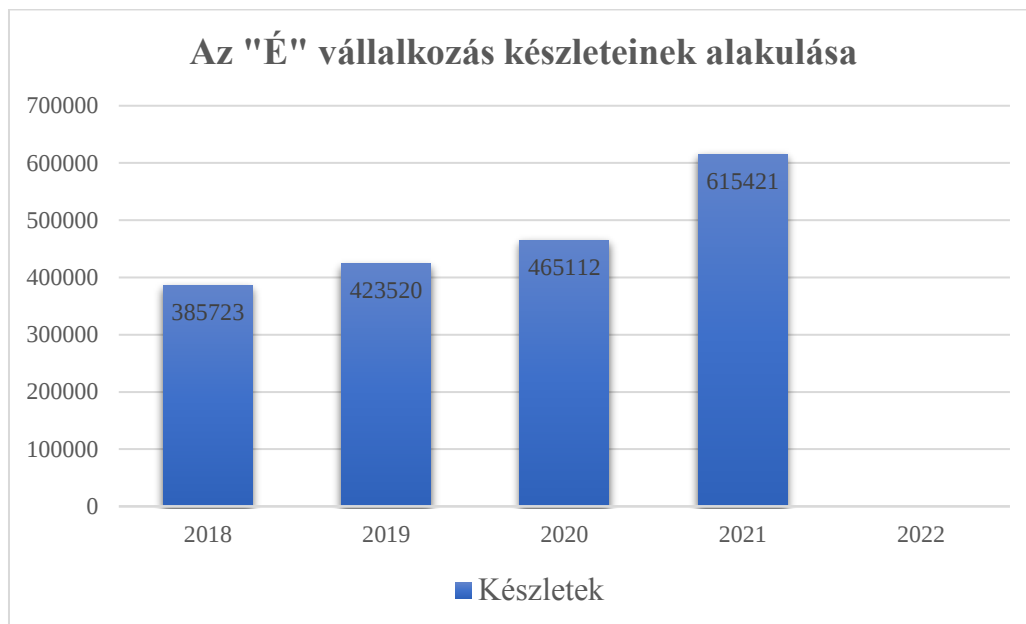
Pénznem: HUF

Pénzegység: ezer

Az „É” vállalkozás az évek alatt termékkör bővítést hajtott végre, a tűzép telephely árukészletének feltöltése miatt írható le egy folytonos növekedés.

8. ábra: Az „É” vállalkozás készleteinek alakulása

(Forrás: Az „É” vállalkozás mérlege alapján)

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Az elkészült pénzügyi elemzés megmutatta, hogy az általam választott két cég mérlegében és eredménykimutatásában szereplő értékek milyen irányban tolták el a pénzügyi mutatók eredményeit az elmúlt öt évben.

A pénzügyi mutatók három csoportjával, a jövedelmezőségi, a likviditási és az eladósodottsági csoportokkal dolgoztam. Az említett csoportok mutatói közül kiemeltem 12 darabot, amivel jól lehet szemléltetni a pénzügyi helyzet alakulását. További 3 adatot elemeltem ki a vállalkozások mérlegéből, amik természetes mutatóként is funkcionálhatnak az analízis folyamán.

A megkapott eredményekből az alábbi konklúziókat vontam le:

Úgy gondolom, több oka is van annak, hogy a húsipari cég összességében jobb eredményekkel rendelkezik, mint az épületgépészeti kis- és nagykereskedelemmel foglalkozó vállalkozás. Az egyik oka, amit mindenképp meg kell említeni, az az elmúlt években bekövetkezett gazdasági nehézségek, amelyek hatottak az építőiparra, természetesen kihatással voltak az építőanyag kereskedelemre is. A COVID19 vírus 2020-ban hazánkban is megjelent, az ebből kifolyó óvintézkedések, kijárási tilalmak is megnehezítették az építőipar munkáját. Az épületgépészeti kereskedelmi cég utolsó vizsgált két évében ugyan növekedés tapasztalható az árbevételében, ami a hirtelen megnövekedett nyersanyag hiányból fakadó áremelkedés miatt következett be. Ezt a jelenséget a 2022-ben kirobbant orosz-ukrán háború és a megnövekedett energia árak idézték elő. Mindezek mellett a vállalkozás nem tudott érvényesíteni termékeire nagyobb haszonkulcsot, nem tudott változtatni az árán.

A tűzép telephely kialakításával is arra törekedett, hogy bővíteni tudja már meglévő készleteit, így bővíteni váráslókörét is. A meghirdetésre került Uniós pályázatok, mint a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK), a fűtőkorszerűsítés, lehetőséget biztosítottak az újonnan beszerzett termékek értékesítésére.

Heves vármegyében, Gyöngyösön, ahol a kereskedelmi vállalkozás található, más épületgépészeti vállalkozás is üzemel még, ami konkurenciát jelent a cégnek. A tűzép telephely megnyitásával emelkedett ki ezek közül, mivel ezen a településen rajta kívül csak egy tűzép telephellyel rendelkező cég található.

A húsipari vállalkozás pénzügyi helyzetére elvégzett elemzés megmutatja, hogy a vizsgált öt évben folyamatos árbevétel növekedés írható le. Ez többek között annak köszönhető, hogy Magyarországon szarvasmarha vágóhíd sokkal kevesebb üzemel, mint sertés. ezáltal jóval kevesebb konkurens vállalkozással kell felvennie a versenyt a piacon. Hazánkban a

szarvasmarha állomány kisebb méreteket ölt, mint más állatállomány, ezért is foglalkozik kevesebb vágóhíd ezen állat feldolgozásával. Ebből kifolyólag számos fogyasztó vásárolja termékeiket, legyen az magánszemély és akár franchise vállalat. Bevásárlóközpontoknak, éttermeknek egyaránt értékesít.

A vállalkozás az utóbbi két évben megnövelte kivitelét más, Unión kívüli országokba is. Célja az országhatárokon túli terjeszkedés, vevőkörének bővítése.

Úgy gondolom mindkét vállalkozás sikeresnek mondható a saját szektorában, ezekért pedig mindent megtesz, hogy meg is tartsa.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

A mikro- kis- és középvállalkozások (KKV) valamely kategóriájába tartozik hazánkban a társas vállalkozások 98%-a. Az évek során számos rendelet szabályozza azok működését, fejlődésének támogatását. Ezek a rendeletek foglalják magukba azokat a pontokat, aminek meg kell felelniük a hazai vállalkozásoknak ahhoz, hogy megtarthassák adott besorolásuk.

Záródolgozatomban több témát érintettem és dolgoztam fel, ilyen volt a mikro- kis- és középvállalkozások jellemzői, valamint a pénzügyi elemzésükhöz szükséges mutatók. Ezeket a mutatókat pénzügyi jelentőségük alapján csoportokba soroltam, így mutattam be azokat. 2024. januárjától lépett életbe az a törvény, ami megváltoztatta a mérlegképes könyvelő képzéséhez szükséges képzés és vizsgáztatás, oktatás követelményeit.

Témáim választásában segítségemre volt a jelenlegi munkahelyem, ami egy könyvelőiroda. Itt betekintést nyerhetek a mikro- kis- és -középvállalkozások könyvvitelébe, és az azokkal kapcsolatos teendőkbe. Napi szinten könyvelem számos cég számláit, előkészítem a bérszámfejtéshez szükséges papírokat, és segítségére vagyok a főnökömnek a májusi bevallási időszakban egyeztetni a vevő és szállító oldalait, ellenőrzöm a bankegyenlegeket.

Munkámból kifolyólag választottam azt a kettő középvállalkozást, amelyek pénzügyi helyzetét elemeztem. Ezen vállalkozások évek óta cégünk ügyfelei, így sok olyan információt ismerek, amik alapján egy részletesebb elemzést, bemutatást tudtam készíteni. Financális elemzésük alatt használtam mind likviditási, jövedelmezőségi és eladósodottsági mutatókat is. Mérlegeiből kiemeltem három olyan adatot, amik természetes mutatókként is funkcionálhatnak az analízis során. Diagrammok segítségével ábrázoltam a mutatók alakulását, melyik évben hogyan változtak a kiszámolt értékek, és indokoltam azokat.

Záródolgozatom utolsó fejezetében összefoglaltam a pénzügyi helyzetek alakulásának, változásának lehetséges okait. Összegyűjtöttem azokat a lehetséges gazdasági és egyéb tényezőket, amik hatottak a vállalkozások eredményeire.

7. IRODALOMJEGYZÉK

- Adó.hu (2023) Letöltés dátuma: 2024.03.19. forrás: <https://ado.hu/ado/januartol-szigorodik-a-jogszabaly-megszunik-a-merlegkepes-konyveloi-tavoktatas/>
- Báv faktor (2019) Letöltés dátuma: 2024.03.19. forrás: <https://bavfaktor.hu/2019/03/29/a-likviditasi-mutato-ertelmezese-avagy-mit-takarnak-a-szamok/>
- Dr. Bíró tiber, Kresalek Péter, Dr. Pucsek József Dr. Sztanó Imre (2207) *A VÁLLALKOZÁSOK TEVÉKENYSÉGÉNEK KOMPLEX ELEMZÉSE* – Perfekt
- E-cégjegyzék (2022) Letöltés dátuma: 2024. 04.15. forrás: <https://www.e-cegjegyzek.hu/?cegadatlap/1009025558/TaroltCegkivonat>
- E-cégjegyzék (2024) Letöltés dátuma: 2024. 04.16. forrás: <https://www.e-cegjegyzek.hu/?cegadatlap/1009027039/TaroltCegkivonat>
- Hágen István Zsombor, Kondorosi Ferencné (2003) *CONTROLLING* – Piremon
- HVG (2023/7) *KÜLÖNSZÁM*
- Kállay László, Imreh Szabolcs (2004) *A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁS- FEJLESZTÉS GAZDASÁGTANA* – Aula
- Kormány.hu (2023) Letöltés dátuma: 2024.03.20. forrás: <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/b/b9/b9f/b9f15dd4efe2363ad707ed9b43b0bbbd8511d37d.pdf>
- Ksh (2021) Letöltés dátuma: 2024.03.18. forrás: <https://www.ksh.hu/sdg/4-8-sdg-8.html>
- Magyar Államkincstár (2004) Letöltés dátuma: 2024.03.15. forrás: https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/asset_publisher/-/asset_publisher/J1q1NxT6idbc/content/tajekoztato-a-mikro-kis-es-kozeppvallalkozasok-kkv-minosites-megallapitasahoz-es-a-partner-es-kapcsolt-vallalkozasok-meghatározasahoz?inheritRedirect=false
- Net.jogtár (2004) Letöltés dátuma: 2024.03.12. forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400034.tv>
- Zéman Zoltán, Béhm Imre (2016) *A PÉNZÜGYI MENEDZSMENT CONTROLL ELEMZÉSI ESZKÖZTÁRA* – Akadémia kiadó

8. TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. táblázat: KKV-k besorolása
2. táblázat: KKV-k számának alakulása Magyarországon
3. táblázat: Az adósságállomány arányának alakulása
4. táblázat: A saját tőke arányának alakulása
5. táblázat: Az idegen tőke arányának alakulása
1. ábra: Az „É” vállalkozás eladósodottsági mutatószámainak alakulása
2. ábra: A „H” vállalkozás eladósodottsági mutatószámainak alakulása
7. táblázat: A likviditási mutató alakulása
8. táblázat: A likviditási gyorsráta alakulása
9. táblázat: A pénzeszköz – likviditás alakulása
3. ábra: Az „É” vállalkozás likviditási mutatószámainak alakulása
4. ábra: A „H” vállalkozás likviditási mutatószámainak alakulása
10. táblázat: A ROE mutató alakulása
11. táblázat: A ROI mutató alakulása
12. táblázat: A ROA mutató alakulása
13. táblázat: A ROS aómutató alakulása
5. ábra: Az „É” vállalkozás jövedelmezőségi mutatószámának alakulása
6. ábra: A „H” vállalkozás jövedelmezőségi mutatószámának alakulása
14. táblázat: A „H” vállalkozás forgóeszközeinek alakulása
15. táblázat: A „H” vállalkozás tárgyi eszközeinek alakulása
7. ábra: A „H” vállalkozás forgóeszközeinek és tárgyi eszközeinek alakulása
16. táblázat: Az „É” vállalkozás készleteinek alakulása
8. ábra: Az „É” vállalkozás készleteinek alakulása

9. MELLÉKLETEK

1. sz melléklet: A mérlegképes könyvelői képesítés követelményei

	A	B	C	D	E
	A képzési modulok megnevezése	A képzési modul minimális óraszám	A szakmai követelmények mérésének módszere	A szakmai követelmények mérésének formája	A szakmai követelmények mérésének időtartama
1	Vállalkozások pénzügyei	120 óra, kötelező kontaktóra 60 óra	gyakorlati (számítás, teszt, esszé)	képző hatáskörébe utalt mérés	90 perc
2	Adózási ismeretek	120 óra, kötelező kontaktóra 60 óra	gyakorlati (számítás, teszt, esszé)	központi mérés	90 perc
3	Pénzügyi számvitel	400 óra, kötelező kontaktóra 300 óra	gyakorlati (számítás, teszt, esszé)	képző hatáskörébe utalt mérés	120 perc
4	Gazdasági és jogi alapismeretek	130 óra, kötelező kontaktóra 60 óra	gyakorlati (számítás, teszt, esszé)	képző hatáskörébe utalt mérés	90 perc
5	Könyvviteli ismeretek	150 óra, kötelező kontaktóra 120 óra	gyakorlati (számítás, teszt, esszé)	képző hatáskörébe utalt mérés	90 perc
6	Számvitel és adózás digitális környezetben	80 óra, kötelező kontaktóra 50 óra	gyakorlati (megadott IT környezetben bevallások készítése, megadott	képző hatáskörébe utalt mérés	90 perc

			dokumentumok alapján kimutatás készítése)		
7	Pénzügyi kimutatások	150 óra, kötelező kontaktóra 100 óra	gyakorlati (teszt, számítás, esszé, ellenőrzési dokumentum elkészítése)	képző hatáskörébe utalt mérés	120 perc

2. sz. melléklet: Az eladósodottsági, likviditási és jövedelmezőségi mutatószámok és képleteik

A mutatószám megnevezése	Képlete
Adósságállomány aránya	$(\text{Adósságállomány} / \text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke}) \times 100$
Saját tőke aránya	$(\text{Saját tőke} / \text{Összes forrás}) \times 100$
Idegen tőke aránya	$\text{Idegen tőke} / \text{Saját tőke}$
Eladósodottsági mutató	$(\text{kötelezettségek} / \text{Összes eszköz}) \times 100$
Likviditási mutató	$\text{forgóeszközök} / \text{rövid lejáratú kötelezettségek}$
Likviditási gyorsráta	$\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
Pénzeszköz-likviditás	$\text{Pénzeszközök} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
Bruttó jövedelmezőség (átlagos fedezeti hányad) (ROS)	$(\text{Adózott eredmény} / \text{Értékesítés nettó árbevétele}) \times 100$
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	$\text{Adózott eredmény} / \text{Saját tőke} \times 100$

Eszközmegtérülési mutató (ROI)	(Adózott eredmény / Befektetett eszköz) X 100
ROA	(Adózás előtti eredmény / Eszközök összesen) X 100

3. sz. melléklet: Az „É” vállalkozás 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 évi mérlege

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021	2022
Befektetett eszközök	433 294	427 071	495 191	551 993	764 471
Tárgyi eszközök	426 093	422 539	488 231	547 551	760 783
Forgóeszközök	665 156	686 645	788 360	1 027 596	1 242 654
Pénzeszközök	115 787	94 532	137 122	203 622	47 174
Készletek	385 723	423 520	465 112	615 421	745 420
Saját tőke	664 438	786 405	870 141	975 760	1 128 694
Kötelezettségek	378 656	269 111	354 281	596 128	815 233
Rövid lejáratú kötelezettségek	234 786	168 054	213 040	461 724	535 686
Források	1 099 851	1 114 559	1 283 551	1 623 550	2 050 073
Eszközök összesen	1 099 851	1 114 559	1 283 551	1 623 550	2 050 073

4. sz. melléklet: Az „É” vállalkozás 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 évi eredménykimutatása

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021	2022
Értékesítés nettó árbevétele	2 198 985	2 711 458	2 816 012	3 102 681	3 609 197
Adózás előtti eredmény	128 959	131 370	94 251	115 170	154 858
Adózott eredmény	123 678	125 968	93 336	112 820	152 934

5. sz. melléklet: Az „H” vállalkozás 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 évi mérlege

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021	2022
Befektetett eszközök	460 027	500 181	516 612	473 937	564 491
Tárgyi eszközök	459 244	499 242	515 753	473 160	563 793

Forgóeszközök	1 399 654	1 253 051	1 487 159	2 066 568	2 862 990
Pénzeszközök	739 233	459 299	660 460	1 447 707	1 556 066
Készletek	87 783	246 751	217 127	101 545	166 150
Saját tőke	1 633 183	1 547 986	1 752 208	2 114 627	2 656 484
Kötelezettségek	209 390	193 312	231 077	410 570	749 897
Rövid lejáratú kötelezettségek	123 485	123 486	171 344	372 681	728 508
Források	1 861 987	1 753 232	2 008 233	2 545 576	3 434 607
Eszközök összesen	1 861 987	1 753 232	2 008 233	2 545 576	3 434 607

6. sz. melléklet: A „H” vállalkozás 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 évi eredménykimutatása

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021	2022
Értékesítés nettó árbevétele	4 451 864	4 115 186	4 102 388	5 846 471	8 601 359
Adózás előtti eredmény	182 738	120 430	204 418	470 380	905 745
Adózott eredmény	175 234	114 803	204 222	442 419	841 857

NYILATKOZAT

a záródolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Patkós Kira
A Hallgató Neptun kódja: DOQ5JJ
A dolgozat címe: Magyarországi kis- és középvállalkozások bemutatása elméletben is gyakorlatban
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztési és Fenntartható Gazdaság Intézete
A konzulens tanszékének a neve: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024 év április hó 28 nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Patkós Kira (név) (hallgató Neptun azonosítója: DOQ5JJ) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot a záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / **nem javaslom**.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2024 év április hó 28. nap

belső konzulens